

KANDIDATNUMMER 3158

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

n internasjonale sommerskole
versitetet i Oslo

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet *sapmi* betyr det at selv etniske folk gruppen Sami, og de geografiske territoriene samene befinner seg.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er der man ^{kunne} ~~kan~~ finne samene i gamle dager. Det var Nordøste delene i Norge, Sverige, Finland og Kolahalvøya i Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Det baserer på genetiske avstamning, morsmål, personlige ønsker eller kombinasjoner av alle som er nevnt overst.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida er et jakt lag som samlet seg, og etablerte seg på et sted og bodde.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Same gruppene bodde såpass spredt fra hverandre slik at det var vanskelig ^{for} ~~for~~ å samle seg og lage større motstand.

6. Nevn to eksempler på hvordan forfølgelsespolitikken overfor samene ble praktisert.

1) Språk politikken gjorde at det var undervisning bare på norsk.

2) Jordbruks politikken - Det var bare norske statsborgere som kunne snakke, skrive, og forstå norsk hadde fått lov til å leie jorda.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Det står det ting må tilrettelegges for samene slik at de skal utvikle sitt språk.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Det har oppgave for å utvikle samiske literatur, samiske kultur, håndverk, musikken deres, og teater i alle de nordiske landene.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var helbredere, sosial arbeider, historieforteller og åndelige leder i det gamle samiske samfunnet.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Han var en prest, som hadde konservativt syn om forkristningen av samene i 1840.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurte på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Etter hennes mening røper bort dagens unge tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil, og hvordan de skal utnytte de virkelige tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

En ~~krænk~~ voksende gruppe ^{av unge (20-30 år)} med større fortvilelse om hva de skal gjøre hvor de skal bo, og hvem de skal leve sammen med, og ^{hvilke} yrke de skal velge. (Universitetsutdannet, blir forsørget av foreldrene, og uten forpliktelser)

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

De unge er likt å utgjøre ting/utdanning som de er utlært. ellers er de ~~ikke~~ dyktig til å bruke skjenn.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han skal studere noe han trives i og tror virklig for seg selv, Ikke på grunn av samfunnet kreves det.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" ^{den perioden} er ~~et tiår~~ ^{at} man tror man kan oppfylle alle sine drømmer.

2. Den perioden i livet som påvirker senere livet i større grad.

3. På midten av 2000-tallet oppsto en ny, raskt voksende gruppe som ble kalt kulturelle og tekniske i USA.

4. Økte valgmuligheter ~~er~~ er et resultat av økt individualisering

5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det ikke mye som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.

B. Det er foreldrene som sørger for dem.
(passer på/proviserer)

2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.

B. I noen samfunnsgrupper settes det stor vekt på kompetansen.

3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.

B. De blir bekymret på grunn av uklarheten.

4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.

B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges feil at de har for store drømmer for å oppfylle.

5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.

B. Junaid Khan har begynt å studere på nytt.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spille på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge har utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka å handle om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide seg om mennesker som aldri tidligere har opplevd
- å fortelle en krig, og boka forteller at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandelt moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt og betalt, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva skal livet by på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun lever.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (så) Mange av dagens tjuetåringer har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så ~~kan~~ de ^{kan} bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (derfor) Mange av dagens tjuetåringer har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor ~~kan~~ de unge bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken perioden synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat*Aftenposten*, 14. juli 2014Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»På oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi venter til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i noen grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere foretrekker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, sunne verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere nye abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene kunne bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk for nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellem bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

'Det vidunderlige i Et dukkehjem.'

Et dukkehjem ble skrevet av Henrik Ibsen på 1800 tallet. Den perioden som dukkehjem ble utgitt var ikke vel kjent med kvinners rettigheter og likestilling verdigheter. Der representerer Nora det typiske kvinnelige rollet i samfunnet hvor kvinner levde i undertrykkelse. ~~hvor~~ Hvilken type annerkjennelse hadde kvinnen i borgerlige ekteskapet.

Selv om Nora ikke var overfladisk og uklokk, måtte hun leve som en tilpasset kvinne i det borgerlige ekteskapet med Helmer. Der måtte hun være hans lørkefugl og ekorn. Hvis man analyserer et dukkehjem og Nora sine rolle med skjønn og literatørisk syn, kan man realisere det at Nora levde under enorme stress, likevel velger hun å spille som en glad, lykkelig, og vidunderlig kona til Helmer. Etter Helmer sin mening er Nora en uklokk, dame som ikke kan avgjøre noen viktige saker på egenhånd. Men derimot var Nora en klokke og dyktig kvinne som var flink til å veksle sine rolle som lørkefugl og ekorn for sin mann og hardarbeidet, sparsom husmor som sparer ei eneste krone for å betale den gjelden til saksfører Krogstad. Selv om forfalsket hun underskrift av sin døende far, var hun reddet sin manns liv.

Så venter hun til det vidunderlige skulle skje. Hun tror på det at Helmer kommer til å sette pris på det hun har gjort og ville gi henne den respekten som et menneske deser seg fra andre. Særlig fra sin ektefelle. Da kom ut den hemmeligheten ut med truende og knusende måte på hennes ekteskap og hennes plettfrø navn, forventer Nora det at ~~Helmer~~ det skal skje det vidunderlige. Helmer skal påta seg all beskyldninger, redde Noras liv, og se kjærlighet som hun forventer seg. Hun forventer å bli behandlet

Do not write
in this space

som et verdifullt menneske. Til tross at alle forventninger, og forhåpninger, kommer opp den ekte helmer, dukker opp hans ekte personlighet. Han vil ikke påta seg noen skyld som helst. Derimot han avskyr Nora og snakker om demoralisering. Der innser Nora det at det ikke skal skje det uendelige. Det kommer ikke at helmer blir takknemlig mot Nora, han ikke forelsket hun som et menneske. Hva er det uendelige hun forventet fra sin mann? Stygge ord, nedlatende eller undertrykkende tale, eller avsky og hat. Det var de tingene som hun fikk. Men langt fra det uendelige.

Til og konkludere kan man treffe si det at Nora representerte det sorgelige, tryste rollet i borgerlige ekteskapet der var vinter kvinner med store forhåpninger slik at det skal skje uendelige ting når som helst. Men likevel skjer det ikke. I et dukkehus ^{var} Nora modig/derstog for å ta den avgjørelsen slik at hun tar avskjed med helmer, men det skjedde ikke dagligdags i det samfunnet dengangen. På den måte dukkehus og Nora var opprørende.